

TELEGRAFUL ROMÂN

Apare Marți, Joi și Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru strălătați pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollor nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Urmările secetei.

Sibiu, 1 August n.

Știri triste aduc zările din toate părțile țării, știri despre o nespus de mare miserie în care va fi aruncată țara în urma secetei ne mai pomenite din vara anului acestuia.

Recolta în cele mai multe ținuturi e nimicită cu desăvârșire.

Erba e uscată din rădăcină, așa că și de va da Dumnezeu de aci înainte ploie abundanță, cu greu se va mai pute reculege pentru anul acesta.

Fântânile pe multe locuri au secăt de tot, împreună cu toate isvoreanle, așa, că nu numai de fîme, ci și de sete sunt amenințate să se prăpădescă bietele vite.

Cu un cuvânt, cele mai triste și posomorite prospecte le avem pentru erva viitoare, atât pentru oameni, cât și pentru vite. Și poate că mai mult pentru vite, pentru că pe sîma lor lipsește nutrețul cu desăvârșire, și nici nu va pute fi procurat din alte țări, bunăoară ca cerealele pe sîma omului, fiindcă transportul costă sume enorme.

Nu e mirare deci, că atât presa, cât și cercurile oficiale ale țării noastre dau cea mai mare atențiune acestei calamități, lipsei de nutreț, și din toate părțile se caută și se recomandă remediile potrivite pentru a se pute evita catastrofa.

Chestia a fost atinsă și în parlamentul țării, în ședința de Vineri, când ministrul de agricultură, dl Tallián, a făcut o dare de sîmă despre măsurile luate din partea guvernului, pentru ca să pîtă fi evitată catastrofa.

Pe baza datelor statistice, adunate din țara întreagă, a constatat domnul ministru Tallián, că recolta anului acestuia, de-și e slabă pe multe locuri, totuși nu e de așa, ca să pîtă fi temere de fîmete. Lipsele țării, în privința acesteia, pot fi acoperite în țără, din produsele țării.

Cu nutrețul însă stăm mai rău. Lipsa de nutreț e simțită pretutindenea

în țără, și o îndreptare spre bine pentru anul acesta nu mai e posibilă. De aceea, guvernul a ținut să atragă atențiunea publicului din vreme asupra calamității ce l' așteaptă, și prin organele sale oficiale l'a îndemnat să fie cruțător în privința acesteia, să nu facă risipă nici cu un fir de paiu.

Ministrul de agricultură a dat și o broșură, în care se cuprind multe povești despre modul cum pîtă fi conservat nutrețul și cum pîtă fi înmulțit, ear' în zilele trecute a dat permisiune, ca ămenii —, și în prima linie ămenii sâruci —, să pîtă aduna în mod gratuit frunze din pădurile statului, parte pentru a le folosi ca nutreț, parte pentru a le conserva pe erva, ca material de așternut pe sub vite, după ce paieale încă sunt puține în anul acesta.

A mai luat apoi guvernul și o altă dispoziție laudabilă, anume, a dispus, ca nutrețul procurat din vre-o parte mai îndepărtată a țării, să fie transportat pe căile ferate ungare pe un preț foarte redus, însă numai pe sîma economilor cari au trebuință de el, nu și pe sîma negustorilor, furnisorilor, speculanților.

Despre toate dispozițiile luate din partea guvernului în chestia această, care, cum a spus domnul ministru Tallián, pîtă să fie catastrofală pentru țara noastră, ămenii nostri pot lua informațiuni esate de la notariul lor, care le va face și rugările de lipsă, sperăm, că fără plată, în considerarea generalei miserie care s'a descărcat asupra țării. ămenii nostri să nu întârzie deci a se folosi de toate favorurile acordate din partea regimului, în prima linie de cererea unui respiriu pentru plătirea dărilor, până la anul viitoriu, apoi de favorul de a pășuna și a aduna frunze din pădurea statului, etc.

Ear' ce mai avem de spus în cadrele acestui articol este, că Escelența Sa arhiepiscopul și metropolitul nostru Ioan, — cu gândul totdeauna la fiii sei suferitești, — prin o circulari din 12 Iulie v. încă a ținut să atragă atențiunea poporațiunei din arhiepiscopă, pe cale

oficială, asupra catastrofei ce o așteaptă în urma marelui lipse de nutreț, și să-i dea povești părintești, cum are să procedeze pentru ca să evite, dacă se pîtă, pericolul cu care e amenințată. Punem deci la inima preoției noastre de la sate executarea în tocmă a celor cuprinse în acest circulari, care până acuma sigur că i-a venit la mîna, și în care se accentuează mai ales necesitatea, ca în aceste zile grele poporul să se lase de ori-ce cheltuială de prisos, și să se restrîngă la cele mai neîncunjurat de lipsă spese, cari la nici un cas nu pot fi evitate. Instruarea poporului, în înțelesul circulariului Escelenției Sale, este pentru preoția noastră o datorință din cele mai înalte, și sperăm, că nu va lipsi nimeni de la împlinirea acestei datorințe.

Din parlament. Sâmbătă s'a început în dietă discuția asupra bugetului ministrului de culte și instrucțiune publică. Dl ministru Berzeviczy a rostit o vorbire mai lungă, în care și-a expus programul. A atins și chestia cu proiectul de lege referitor la reformele școlare. A spus că textuarea finală a proiectului se va face în curînd, cu posibilită ținere în vedere a celor exprimate în anchetele avute, și la toamnă va fi prezentat dietei spre desbatere. A precizat de nou scopul acestui proiect de lege, care nu e altul de cît acela, ca fie-care cetățean, care termină șola elementară, să știe și să pîtă comunica ungurește cu concetățenii sei. S'a plîns dl ministru, că prea cu vehemență e atacat, împreună cu proiectul seu, mai ales din partea presei române, dar' el alte concesii, afară de cele făcute, nu pîtă face. În proiectul seu de lege e depus minimul ce cu tot dreptul se pîtă cere de la naționalități. Și nu se cere nim'e-imposibil, pentru că de es. în Belgia și Elveția vorbesc ămenii câte două limbi. Dar' și la noi, sunt comune în cari ămenii vorbesc bine, nu numai ungurește ci și în altă limbă nemagiară. Se agită deci fără motiv, și numai din interese particulare, în contra proiectului de lege.

Școlele noastre.

Ziarul „Conservatorul” din București, se ocupă în numărul de Joi, săptămîna trecută, la loc de frunte cu proiectul de lege al dlui ministru de interne Berzeviczy, referitor la reformele școlare, și constată marea primădie ce se cuprinde în acest proiect de lege pentru școlele noastre din Ungaria, cari sunt amenințate cu totala desnaționalizare. Reproducăm din acest articol părțile următoare:

„... Ori cine va înțelege efectul ce această lege va produce în tot învățământul românesc din Ungaria. El va fi desnaționalizarea tuturor școlilor și deci, într'un viitoriu nu tocmă depărtat, nimicirea românismului sau emigrarea în masă.

Că acesta este tendința vecinilor nostri de peste Carpați, o dovedesc îndestul nenumăratele încercări făcute până acum de diversele guverne, în special de diversi ministri de instrucțiune publică ai Ungariei. Și ar fi destul să amintim faimosul proiect al Kisdodovurilor de acum doisprezece ani, proiect care a atras după dînsul faimosul memorandum împreună cu întregul concert de calamități...

De astădată situația este și mai gravă. Ce zic, de astădată pericolul este iminent. O dată proiectul investit cu puterea de lege, nu vor trece nici cinci ani pentru ca să nu mai existe șola românească în Transilvania și în celelalte ținuturi locuite de Români.

Departa de noi ideia de a ne amesteca în administrația regatului vecin. Nu avem nici puțină de a o face, nici voim a provoca turburări sau încurajări la răscolă. Știm însă un lucru, anume, că de secolii s'a respectat naționalităților nemăgiare dreptul de a-și cultiva și menține limba în care s'au născut și cu care trăesc. Nu esiată țără civilizată, care să caute a nimici o tradițiune atât de sfîntă ca aceea ce se transmite din generație în generație, cum este limba. Tot ce se pîtă cere de la o naționalitate diferită de naționalitatea dominantă, este, ca aceea sau acelea naționalități să se supună legilor statului, și credem că până astăzi Românii din Ardeal și celelalte ținuturi ale Ungariei n'au lipsit de la această îndatorire

De altfel esemplul este viu alăturat chiar de regatul ungar. În Bucovina școlele românești trăiesc și se dezvoltă sub scutul admi-

FOIȘORĂ

Despre Stefan cel Mare.

Discursul dlui Dr. Dimitrie Onciul, profesor universitar în București, rostit la serbarea de la Putna, în 3/16 Iulie 1904.

(Urmare).

În greaua luptă ce a purtat pentru cruce și neam, Eroul strălucete nu mai puțin și prin faptele păcii.

Cele 44 de mănăstiri și biserici zidite de el și bogat înzestrate, din cari 7 sunt în Bucovina, erau tot atâtea lăcașuri de cultură a neamului românesc, de învățătură creștinească și de întărire sufletească.

Literatura cultivată în ele, cea bisericească și cea profană, în care se distinge mai ales istoriografia prin anele de la Putna, scrise în această mănăstire, a fost întemeietore pentru cultura literară din urmă. Arhitectura, pictura și odorele lor sunt cele mai prețioase monumente ale artei naționale. Ear' averile hărăzite lor, ca și multor mănăstiri ale ctitorilor de mai înainte, — averi din cari s'a format, în cea mai mare parte, și

marele fond bisericesc al Bucovinei, creat de fericit-pomenitul Împărat Iosif II, — au asigurat bisericii și țării mijloace bogate de bună stare și prosperitate.

Așa viața de domn, nu era menită să se sfîrșescă fără ca ea să fie înoronată, după gloria luptei pentru cruce și după gloria faptelor păcii, și de gloria neatrării.

În Codrul-Cozminului, la 26 Octobrie 1497, Ștefan înfrîngînd trufia suzeranului polon își cuceri neatrarea desăvîrșită. Neînțelegerile ce au precedat această ruptură se srătără curînd după pacea încheiată de Polonia cu Pîrta în 1489, pace prin care așteptatul ajutoriu de la puterea suzerană pentru recucerirea cetăților Chilia și Cetatea-Albă se dovedi ca făgăduință amăgitoare.

Cînd apoi, după mîrtea lui Matiaș Corvin, 1490, coróna Ungariei era d'sputată de Vladislav, fiul regelui polon, și de Maximilian de Austria, fiul împăratului german, Ștefan se declară pentru nobilul Habsburg. Maximilian știa să prețuiască amicia lui. El îi dădu plenipotențe estuar ordinare în Transilvania și provocă staturile transilvane să dea ascultare domnului Moldovei, imputernicit să primescă, în numele lui Maximilian, jurămîntul de credință al Ardelenilor și să-i apere. Acestă apropiare a lui Ștefan de im-

periul german și de casa Habsburgilor este o frumoasă probă de pîtrunderea sa politică, nu mai prejos geniuul seu militar. Și este o minunată ursită a istoriei, în tainele ei nepătrunse, cum augustilor urmași ai amicului seu cu vederi largi li-a fost destinat să ocrotescă mormîntul seu și fundațiunile sale pioase în această țără.

Relațiunile lui Ștefan cu Polonia, devenite în acel timp ostile, au urmat să fie, și după recunoșterea lui Vladislav ca rege al Ungariei în urma păcii lui cu Maximilian, tot mai încordate, până cînd vechile legături de vasalitate fură rupte cu desăvîrșire în Codrul-Cozminului. Pacea mijlocită apoi de regele Ungariei fî încheiată în 1499, prin un tractat de alianță defensivă și ofensivă între domnul Moldovei și regii Poloniei și Ungariei ca aliați egali, alianță îndreptată mai ales contra Turcilor.

Secolul se închisă cu un rezultat din cele mai mari ale istoriei române: Ștefan, domnul Moldovei, după 43 de ani de lupte vitejești și de înțeleptă domnie, într'un nou secol ca suveran singur stăpînitor, în neatrare recunoscută de suzeranii de altădată ai Moldovei, încununat de glorie, admirat în câte-și patru părți ale lumii. Era un moment de înălțare cum neamul românesc

n'o avuse pînă atunci și cum n'a mai avut-o de atunci de cît în zilele noastre.

Cînd pe urmă, înainte de a se împlini patru secolii, gloriosul urmaș al gloriosului Domn conducea peste Dunăre vitejii României, ca să recucerescă neatrarea țerei lor reinălțate din seculară umilire, umbra eroului de la Racova și Răsboeni, de la Bala și de la Codrul-Cozminului însușitea inimile eroilor de la Grivița și Plevna, Rahova și Smîrdan.

Și cînd chipul străbunului reapărea în bronz în capita Moldovei, încunjurat de trofee din războiul independenței, România încoronată cu regala corónă de oțel îl salută prin glasul poetului care a cîntat gloria lui:

„O, Ștefane!...
„Azi țera mîndră te primește,
„Purtînd corónă de oțel.
„Tu, ce viteaz ai apărato.
„Primește-o!... Demnă-i s'o privești:
„Independență ai lăsat-o,
„Independență o găsești.”

Împreună cu țera recunoscătoare, Istoria se închină lui.

Este răsplătă în istorie!

Și cît timp va fi sub sîre suflare românească, numele lui preamărit va fi din veac în veac! (Va urma.)

nistrației. Sunt acolo școli primare și secundare, gimnasii și licee, și nimănui nu i-a trecut prin gând să le transforme printr'un mijloc sau altul în școli nemțești. Alături de ele elementul rutenesc își are școlile sale, cel polonez pe ale lui, și așa mai departe. S'a gândit vreodată vre-un Român să caute a lucra în contra statului? Nu. Nu se poate aduce nici un exemplu de revoltă, de nesupunere sau chiar de desconsiderare față de statul austriac. La noi sunt școli nemțești, franțuzești, ungurești chiar. Noi nu facem nici o deosebire. Aceste școli funcționează în toată libertatea..."

Scriitorul articolului ajunge apoi la concluziunea, că reformele proiectate în învățământul public din Ungaria nu au să fie de folos nimănui. Scopul totuși nu se va ajunge, în schimb însă Românii se vor înstrăina și mai mult de către Magiari. Pentru-că unde nu există libertatea de a cugeta, nu există nici dragoste pentru instituțiile statului. Românii și ceilalți nemagiari ar trebui deci să fie lăsați în pace, ca să-și cultiveze limba, să-și perpetueze traiul în dragoste față de stat, în supunere față de legi. Procedându-se altfel, se naște mahnire și scârbă în sufletul naționalităților, ear' de aci până la ură nu e decât un pas.

Forțe adevărate!

Din România.

Omor politic. Cele întâmplate Mercuri în cafenea „Macedonia” din București au avut un fond pronunțat politic. Lazarescu-Lecanta trecea în ochii conaționalilor sei de *renegat*, de vindut Grecilor, în serviciul cărora intrase, pentru a lupta cu ei împreună contra Românilor din Macedonia. Cel ce l-a împușcat a fost tinerul Nuși-Tuliu, publicist cu bun nume, tot macedonean ca și Lecanta. La poliție s'a prezentat singur, pentru a i se lua interogatoriul. A mărturisit faptul cu cea mai mare sinceritate. A spus cât de mult îl indignase purtarea politică anti-românească, pe care o făcea Lazarescu-Lecanta, cum acesta a venit în cafenea și a fost huiduit, din ce apoi s'a născut pâruiala, cum Lecanta a împușcat pe Ilie Papahagi, vărul seu (pentru-că mama lui Nuși Tuliu e soră cu mama lui Ilie Papahagi) și cum el, Nuși, vedând pe vărul seu scâldat în sânge, nu s'a mai putut stăpâni, ci a luat revolverul pe care l'a găsit jos și a tras în Lecanta. Nu-i pare rău de fapta săvârșită. Nuși a fost arestat și depus la Văcărești. O perchișiție minuțioasă s'a ținut la toți macedonenii, de la cari s'au confiscat toate scrisorile.

Accidentul Principesei Maria. Despre accidentul atins în numărul trecut, aflăm într'un ziar din București următoarele amănunte:

Principesa Maria eșise la primblare, călare, în societatea domnei Larisch, soția prim secretarului de la legațiunea austro-ungară din București. Un singur lacai era cu ele. Escurșiunile au apucat pe o potecă strimțată. Deodată calul principesei se spărie și se ridică în două piclăre. Neputându-l stăpâni, principesa și-a pierdut echilibrul și a căzut la pământ, primind o lovitură violentă. Principesa a fost așezată cu capul pe o stancă, rămânând în completă nesimțire. Doamna Larisch și lacaiul se aflau în cea mai mare emoție și nu știau ce să încerce. Se așteptau la cel mai tragic eveniment, vedând cum curge sângele din rana de pe fruntea principesei. Din furtună însă starea de nesimțire a fost de scurtă durată. Principesa, după o jumătate de oră, a deschis ochii, s'a ridicat de jos, și a întrebat că unde îi este calul? Lacaiul i-a adus calul, și principesa încăleându-l, s'a reîntors la castelul Pelișor, unde nu se știa nimica despre cele întâmplate.

Românii și Bulgarii. Cu ocaziunea vizitei pe care au făcut-o membrii corpului didactic din România zilele trecute în Bulgaria, s'a relevat de către Bulgarii ideea înfrățirii popoarelor balcanice. Despre acest fapt primește „Pol. Corr.” de la Viena următoarele informațiuni. „Oșpeții Români au observat cu o deosebită satisfacțiune, că Românii macedoneni pot să-și declare pe față naționalitatea în Bulgaria, ceea ce în Grecia nu pot să o facă. În cursul serbărilor s'a relevat din ambele părți necesitatea unei apropiări între cele

doi popoare. Bulgarii au fost cei mai expansivi, ei n'au ocolit gândul lor, căci oratorii bulgari la fie-care moment au auzat și susținut tema confederațiunii din Valea Dunării. Va să zică, stăruia lui Sarafov e stăruia!

Noua ortografie română.

„Academia Română” ni-a trimis regulile ortografice, stabilite în sesiunea ordinară a anului acestuia, pe cari ne grăbim a le comunica cetitorilor ziarului nostru, după cum urmază:

I. În scrierea limbii românești se întrebuițuează următoarele 27 de litere:

Pentru Vocale 8: a, e, i, o, u, â, ă și î.

Numai în nume proprii străine se întrebuițuează și y, ô, û etc.: Stanley, Römerbad, Würzburg.

Pentru Consonante 19: b, c, d, f, g, h, j, l, m, n, p, r, s, ș, t, ț, v, x, z.

Numai în nume proprii și în cuvinte străine se întrebuițuează literile și grupurile:

K, qu, ph, th, w: Kant, kalium, Quintilian, Aquitania, Philippsburg, Thionville, Thurgau, Wagner, White, Wiesbaden.

Nu se scrie: Mihalake, Sake, Take, equație, ci Mihalache, Sachi, Tache, ecuație sau ecuație.

Se scrie însă: kilogram, kilometru.

Numele proprii de familie române își pot păstra ortografia lor: Kogălniceanu, Kretzulescu, Kalinderu, Quintescu.

II. În regulă generală fiecare literă reprezintă în scriere un anumit sunet al vorbirii și fiecare sunet al vorbirii se scrie printr'una și aceeași literă.

În practică sunt însă câteva abateri de la acest principiu general al scrierii:

a) literile *ă* și *î* înseamnă amândouă același sunet,

b) literile *c* și *g* reprezintă amândouă câte două sunete deosebite,

c) litera *x* reprezintă o grupă de două sunete.

III. Literele enumerate mai sus reprezintă sunetele cuvintelor precum urmează:

Vocale.

a: ața, amar, ară, mare, țară, bună, știă, adună, vedeă, auziă.

e: cere, merge, cetește, vele, verde, șade.

= Diftongul ea se scrie ea (nu e): ceară, ceață, să dea, să crează, neagră, dreptă.

= Terminațiunea persoanei a 3-a a imperfectului verbelor în *-e* și *-ea* (a bate, a vedeă) se scrie cu *-ea* la sing. și cu *-eau* la plur.: el vedeă, ei tăceau, el bătea, ei mergeau.

i: inimă, pită, negri, afii, dormi, turii.

= Se scrie *i* (nu *î*) și când se pronunță semison (*i* consoană), aflându-se înainte sau după vocală și formând diftong cu dânsa; asemenea și la sfârșitul cuvintelor după vocală sau după consoanantă:

iară, iarnă, iarbă, roib, șoim, iertare, doină, aibă, uitare, uimire, piept, țier; i-am luat

noi, boi, doi, cei; buni, nori, mergi, frați, drepti, fii, fiii, copii, vezi-i, bate-i.

= Spre deosebire, acolo unde i final este întreg și intonat, se înseamnă cu accentul grav (`): a auzi, a lovi, a dormi (vezi mai jos nr. V).

= Terminațiunea persoanei a 3-a a imperfectului verbelor terminate la infinitiv în *-i* și *-î* (a sări, a coborî) se scrie cu *-i* la sing. și cu *-iau* la plur.: el săria, ei dormiau.

o: om, orb, Oprea, popor, noroc, soc, somn, soro, o casă, spune-o, am dat o.

= Diftongul oa se scrie oa (nu o): poamă, moară, doarme, moarte, oameni, toacă, toarce, cunoaște.

u: unu, ura, unsă, ușă, nume, bun, sună, negru, umplu, umplu, tăcu, făcu.

= Se scrie *u* (nu *ă*) și când se află înainte sau după altă vocală pronunțată semison și făcând diftong cu ea: ou, nou, bou, sau, său, fu, teiu, altoiu, zăvoiu, vioiu; nueaua, nouă.

ă: săracie, mărunț, bățut, bunătaie, învăt, adevăr, tău, său, supărare, mă supăr, vâd, împărat, rămas.

â—î: se scrie în două feluri:

a) Se scrie cu *â* în corpul cuvintelor: sânge, plânge, cântă, cât, atât, vânt, vânz, vânzare, hatâr, mormânt, cuvânt, când, rând, sfânt, — toate formele verbale terminate cu *-ând*: cântând, văzând, făcând, mergând, urând (de la urare).

b) Se scrie cu *î* la începutul cuvintelor: în, înainte, încă, inger, înceure, încerc, îndoit, înot, îmi, îmi, îți, îți, îli.

Se scrie asemenea cu *î*:

1. În cuvintele compuse precum sunt: neîndurare, neîmpăcat, preîntîmpinat.

2. În terminațiile flexionare ale verbelor terminate în *-rî*: a urî, coborî, hotărî, țârî, urîm, coborîm, hotărîm, țârîm, urît, coborît, hotărît, țârît, urînd, coborînd, hotărînd, țârînd. (Va urma.)

Societatea pentru fond de teatru.

Comitetul local din Brad, unde se va ține anul acesta adunarea generală a „Societății pentru crearea unui fond de teatru român” a stabilit astfel programa festivităților cari se vor aranja cu ocaziunea acesteia în Brad, în zilele de 15/28 și 16/29 August a. c.

1. Sâmbătă în 14/27 August, a. c. la orele 7 p. m. primirea comitetului la gara din Brad.

2. Sâmbătă la 8 ore p. m. sêra de cunoștință în sala „Central”.

3. Duminică în 15/28 August, a. c. la 10 ore a. m. serviciu divin în biserica gr. or. din Brad.

4. La orele 11 a. m. ședința I. în sala de gimnastică.

5. La orele 2 p. m. banchet.

6. Sêra la orele 8 concert împreună cu teatru.

7. Luni în 16/29 August la orele 9 a. m. ședința II. tot acolo.

8. Luni sêra: petrecere cu dans.

9. Marți în 17/30 August a. c. escurșiune.

10. În decursul festivităților „Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoarei” va aranja o expoziție din lucruri de mână pregătite de femei zarandene.

Programa specială se va publica mai târziu și se va distribui oșpeților.

Comitetul a adresat apoi Românilor din Zarand următorul călduros apel:

„Societatea pentru crearea unui fond de teatru român”, un factor principal de cultură al Românilor din Ungaria, și va serba adunarea generală ordinară din est-an în Brad la 15/28 și 16/29 August a. c.

Prima oră avem fericirea și noi, zarandeni, de a pute saluta în mijlocul nostru pe reprezentanții unei societăți, a cărei deviză e: luminarea neamului român prin teatru național.

Să folosim deci ocaziunea dorită, pentru a ne achita în mod demn de o datorință națională, ce ni-se impune prin spriginirea morală și materială a acestui valoros așezământ cultural!

Subscrisul comitet speră, că onoratul public român din Zarand, deși nu se poate mândri cu o stare materială înfloritoare, ba nici chiar cu un an mănos; totuși se va avânta cu această ocaziune la culmea datorinței sale. Drept aceea ne îndreptăm către frații nostri, Români din Zarand, cu rugarea călduroasă, ca cât mai mulți să se înscrie de membri la „Societatea pentru crearea unui fond de teatru român”, să jertfescă fie-care bănuțel său în favorul Thaliei române și să se prezenteze cât mai mulți la serbarea ei!

Insufletește obștească și jertfa curată va dovedi puterea noastră de viață, dorul de lumină și dragostea față de așezămintele sfinte ale culturii naționale.

Ca să ajungem la un rezultat, care să ne servescă spre onoare: apelăm la preoții și învățătorii nostri — pionierii culturii naționale, la tinerimea studioasă — mândria și speranța neamului nostru, la intelighința și toți omenii de inimă din sinul poporului nostru, și îi ru-

găm: onorați-Vă și onorați-ne cu prezența Voastră!

Să jertfim pe altarul Thaliei române!

Brad, 12/25 Iulie 1904. Pentru comitetul aranjator: Vasile Damian, president. Dr. I. Radu, secretariu. Dr. Pavel Opriș, v. pres., Dr. I. Papp, cassariu. Alex. Draia, controlor.

Revistă esternă

Atentatul din Petersburg. Știrea despre asasinarea înfiorătoare a ministrului de interne a provocat senzație mare pretutindenea; actul e comentat în presa europeană ca memento grav la adresa regimului absolutist și teroristic din Rusia, care înaintând pe calea apucată poate să provoace mare catastrofă. Cât pentru persoana ministrului asasinat, sunt unele zăre cari nici nu-l compătimesc pentru mărtea-i tragică, zicând că l'a ajuns numai ceea-ce trebuia să l'ajungă în urma neîntreruptului lanț de prigoniri pe întregă linia, cari toate le mandatul seu s'au fost făcut. Tot lui i-se atrăbue și confiscarea autonomiei și averii biserice armene, ceea-ce a mârțat și pe armeni în tabăra nemulțămiiților.

Atentatul s'a întâmplat în 27 Iulie; prima știre însă s'a răspândit peste hotarele Rusiei numai în 28. O versiune despre modul cum s'a întâmplat faptul spune: pe când trăsură ministrului trecea pe lângă un restaurant spre a merge la gară, un tiner blond a eșit din restaurant și a aruncat o bombă, care căzând sub trăsură a explodat cu așa putere, în cât trăsura s'a făcut tot tanduri, ministrul a fost rupt în bucăți, împreună cu mănătoriu și cu cai cu tot, ear' dintră trecători au fost răniți op'sprez ce înși. Atentatorul încă a fost rănit așa de grav, în cât a trebuit să fie dăș în spital, unde trei zile a stat sub îngrijire medicală și numai după ce a trecut peste pericolul de moarte a fost transportat în arest. Numele nu i-se știe încă nici acuma, deore-ce nu voeste să fașioneze nimic, spunând numai că nu are complici la comiterea atentatului. Cu toate acestea poliția arestază mereu persoane cari i-se par suspente.

O altă versiune spune, că în momentul când atentatorul a aruncat bomba ar fi strigat: asta nu e nimic încă, de aci încolo urmază cele mari, și că s'ar fi aflat o listă cu numele tuturor funcționarilor mari ai Rusiei, destinați de nihilisti să fie uciși. Întră acestia e și țarul. Asupra țarului știrea despre atentat a produs consternație gravă, minute întregi stătea cu capul plecat pe mâni și repeta oftând: oh! Dumnezeu meu!

Cum era Iisus Christos?

În Roma locuiește o familie nobilă — scrie „Vremea” — cu numele Cesarini. În proprietatea familiei acestuia este un tesar foarte prețios, o epistolă care a scris-o *Lentulus* lociitorul, împ. din Judeea, împăratului Romei Tiberius, pe când trăia încă Domnul nostru Iisus Christos, și care epistolă din cuvânt în cuvânt sună așa:

„Am auzit, oh împărate, că vrei să știi despre ce vocea a-ți s'rie. Bărbatul despre care stărești, trăiește aici în mare vază, îl cheama *Iisus Christos*. Poporul îl numeste profet, dar' învățăceii lui îl numesc „Fiul lui Dumnezeu, care a zidit cerul și pământul, și toate lucrurile de pe lume cari au fost și sunt”. Într'adevăr, oh Cezare! din zi în zi se aud mai multe minuni despre Christos. Invie morți, vindecă bolnavi, și cu toate acestea numai cu un singur cuvânt. Are statură mijlocie și o față foarte frumoasă. Fața lui e atât de plină de demnitate, în cât cine l' vede trebuie să l' respecte și să se temă de El. Colorea părului lui e ca a alunelor răscopite și până la urechi e pieptănat năd, de la urechi în jos e în colorea pământului sau mai vederos. Părul lui — după obiceiul nazarenenilor — e despărțit pe mijloc. Fruntea e netedă și senină. Fața-i e netedă și fără pistrii și foarte seriosă. Nasul și gura lui sunt regulate. Barba-i e deasă ca și părul, nu-i lungă și pe mijloc despărțită.

Privirea lui e seriosă, blândă și scrutătoare, ochii lui sâmbă cu razele soarelui, așa în cât de lucrea lor vie nimenea nu se poate uita în ei. E vesel, dar' plin de demnitate. Spun, că încă nu l'au vădut ridând, dar' nici plângând. Mânile și brațele îi sunt foarte frumoase. Vorba lui îndestulește foarte pe as-

cultători. Bar îl vede, dar și atunci foarte serios. În privința fisionomiei, e cel mai frumos om, care s'ar fi vădit sau și-ar fi închipuit cineva a vedea.

În memoria omenilor din țera acesta trece mamă-sa de cea mai frumoasă muere.

Dacă vorești să îl vezi, oh! Cesare, înștiințează-mă, și eu îl voi trimite la tine. Cu învățătura lui pune în uimire întreg Ierusalimul. N'a învățat ceva nici-când, și totuși știe de-a rostul toate învățăturile. Umblă desculț și cu capul gol. Mulți îl rid, dar cine îi ascultă învățăturile, aceia îl admiră și tremură înaintea lui. Spun că în ținutul acesta încă nimeni n'a vădit și n'a auzit despre așa om. Precum îmi spun jidovi, învățători așa de înțelepte nimeni n'a spus ca acest Christos. Mulți jidovi îl țin de Dzeu și îi cred lui, dar sunt și de aceia, cari mi se plâng, ca și când el ar fi nimic Maieștișii Tale. Acum urgesc pe acești jidovi răuvoitori. Susțin, cum-că n'a făcut la nimeni rău, ci numai bine fie-căruia. Aceia care-L cunosc, susțin cum-că s'au împărțit din binefacerile Lui, și prin El s'au vindecat. Despre acestea sunt gata a'îi urma poruncile și a face conform prescrierilor tale. Să trăiești mult! Dat în Ierusalim în luna a unsprezecea, ziua a șaptea. Al Maieștișii Tale cel mai fidel și cel mai supus locuitor al Iudeii, Publius Lentulus m. p."

Argument tare.

Revista „Kirchliche Blätter“ din loc, organ al bisericii evanghelice sasești, se ocupă în numărul ultim pe larg cu proiectul de lege referitor la reformele școlare, examinându-l din punct de vedere curat pedagogic, și întră argumentele aduse pentru a-l combate înșiră unul, care s'ar pară că e neînsemnat, în realitate însă e de cea mai mare gravitate. Asume, mizeriile ce le vor întâmpina absolvenții de pedagogii nemagiare la facerea examenului de specialitate.

Proiectul de lege dispune, ca examenul fundamental să fie făcut la pedagogia proprie, ear' pentru facerea examenului de specialitate, după împlinirea anilor de practică, respectivul candidat să se prezente în fața unei comisii de stat, unde va răspunde din anumite studii ungurești.

Scriitorul aflat în dispoziția aceasta, — și cu tot dreptul — mare primejdie pentru toți absolvenții de pedagogii nemagiare. Iată de ce: Câtă vreme respectivii sunt elevi ai pedagogiei, aud vorbă destulă magiară, pentru-că limba ungurească li-se propune cu totă temenicia, și în cursul anilor de studiu își câștigă dexteritatea de a pute vorbi fluent ungurește. Fac acum examenul fundamental, și se duc undeva, la sat, ca să facă și practica cerută pentru a se pute supune apoi examenului de specialitate. Dar' aci la sat nu mai aud vorbă ungurească, nu se mai pot escroci în limba magiară, și urmarea va fi, că și din aceea ce au știut, în anii de practică vor uita foarte mult absolvenții de pedagogii nemagiare, ear' când vor merge la examenul de specialitate, nu-l vor mai pute presta, pentru-că le lipsește dexteritatea de a se exprima și de a pute da răspunsuri clare în limba ungurească, pe care în teorie pot să o cunoască perfect de bine.

Acesta e pe scurt cursul ideilor în articolul din revista numită. Concluziunea ar fi deci, că în privința examenelor de calificare nu se lase în vigoare usul de până acum, — o dorință care creștem că e generală, a tuturor susținătorilor de școlile confesionale nemagiare.

NOUTĂȚI

Desmințire. Căldurile tropice din zilele trecute n'au avut influință dăunătoare numai asupra recoltei — ci și asupra creșterii neastâmpărilor din redacția folei de la Arad. În urma ridicării termometrului, s'a dezvoltat în mod îngrijitoriu și fantasia lor, ba au ajuns chiar până a halucina. Numai astfel ne putem explica notița din nrul lor de Sâmbătă, în care spun, că renta școlilor din Brașov pe anul 1904 încă nu s'a asemnat. Spre liniștirea celor ce se interesează de cauzele noastre suntem în plăcuta poziție de a comunica, că renta pe anul 1904 este asemnată și se află deja de mult în posesiunea autorităților noastre bisericesti-școlare din Brașov.

Archiducele Otto, general de divizie, comandantul diviziei de cavalerie din Viena, e trecut în disponibilitate, cu prealalta învoire a M. Sale, din motive de sănătate.

Nicolau Cena, general-major, comandantul brigadei a treia de infanterie, a fost trecut la pensie, la cererea proprie, pe lângă exprimarea prealaltei mulțămiri.

Concurs. Societatea „Transilvania“ publică concurs pentru ziua de 1/14 Septembrie 1904, spre a acorda un stipendiu de 800 lei anual destinat studiului medicinei, filosofiei sau comerțului, la una din facultățile de medicină, filosofie sau academie de comerț ale Ungariei. Cererile se vor adresa presidentului societății G. Misail în București, strada Grădănișă 2 V, însoțite de următoarele documente: a) diploma de bacalaureat (testimoniu de maturitate) în original; b) un certificat medical constatator, că concurentul nu este atins de nici o infirmitate sau boală cronică; c) un certificat de pauperitate de la autoritatea comunală locală, legalizat de notarul public. Este bine înțeles, că stipendiuul nu se va acorda de cât aceuia dintre concurenți, care prin actele cerute va proba că are note de studiu superioare celorlalți concurenți. Cererile venite după data fixată mai sus nu vor fi luate în seamă.

Pentru cei arși. Un rău nicio-când nu vine singur, ci însoțit de alt rău. Seceta cea mare, care a nimicit pe unele locuri într-o recoltă a anului acestuia, a avut de urmare și focuri nenumărate, cari au prefăcut în cenușă multă agonisă, și au lăsat pe stradă și în miserie multe familii, în deosebi de ale noastre, românești. În Topârcea, în Vaidei (lângă Orăștie), și pe alte locuri, zeci de familii românești, cărora focul le-a mistuit tot ce au avut, au rămas numai cu nădejdea în ajutorul omenilor de bine. Cei cu dare de mână aducă și deci aminte de acești nenorociți! După cum suntem informați, înalt-preasfinția Sa, Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan Meșianu a premers și acum cu bun și frumos exemplu. A trimis, atât pentru cei din Vaidei, cât și pentru cei din Topârcea, câte 150 corone ajutoriu.

George Dima. „Familia“ aduce în numărul din urmă portretul binecunoscut al distinsului nostru artist George Dima, profesor în Brașov, însoțit de următoarele cuvinte:

„Am relatat și noi marele succes al corului vocal românesc din Brașov, în săptămânile trecute în castelul regal Peleş din Sinaia. Tot Românul din patria noastră a salutat cu mândrie succesul acesta și s'a închinat talentului și zelului distinsului conducător al corului, care a ridicat atât de înalt prestigiul artei naționale. Dl George Dima, neîntrecutul conducător al acelu cor, se urcă din triumf în triumf. Și fie-care urcare a sa este o sârbătoare musicală a neamului românesc. Drept omagiu al nostru publicăm în fruntea numărului nostru de acum portretul său, urându-i ani mulți, să mai poată produce națiunii sale multe zile de asemenea frumuseță și glorie“.

Domnul Const. Burdia, noul president al Comunității de avere din Caransebeș a făcut Joi vizită prim-ministrului Tisza și ministrului de agricultură Talian, pentru a li-se prezenta în noua sa demnitate și pentru a le cere sprijinul în favorul instituției în fruntea căreia este pus. Ambii au promis, că vor promova din tot adinsul interesele comunității de avere din Caransebeș.

Pentru iubiiți reșoși. Neconsolabila domnă Emilia Dr. Rațiu, a binevoit a dăru în memoria adoratei sale fide Dorina și spre odihna sufletului ei suma de 50 cor., din cari fondului de 20 filieri, înființat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“, pentru cumpărarea unei case cu hală de vințare pe seama meseriașilor români, 40 cor., ear' fondului vedurilor și orfanilor 10 cor.

Episcop asasinat în China. Consulul belgian din Hang-ou raportează că episcopul rom. cat. Verhaegen, împreună cu un frate al său, care încă era membru al misiunii belgiene, a fost ucis în un orașel situat spre nord de la Icaang. Asemenea și un preot catolic, pe nume Robertrecht, a fost prins și ucis. Nu se știe încă, dacă insurgenții chinezi, ori bandiți au comis omorurile.

Hymen. Ioan Coman și Virgilia Dima își vor serba cununia religioasă Duminică, în 25 Iulie v. (7 August n.), la orele 12 a. m. în biserica gr.-or. din Sita-Buzăului.

Primiri în institutul teologic archidicesan. În ședința de azi a consistoriului archidicesan ca senat bisericesc au fost primiți la cursul teologic următorii tineri cu examen de maturitate: Traian Achim din Bucium-Muntari, Vasile Bocșa din Caila, Ioan Bobletec din Nasna, Gregorie Căileanu din Chintelnic, Augustin Cărlig din Vălenii-Șomcutei, Octavian Costea din Ighiu, Andrei Gălea din Porcești, Victor Giurgiuca din Diug, Alesandru Golea din Vidrăseu, Stefan Hărăguș din Blăjeni-Plaiu, Laurențiu Maxim din Avrig, Candid Mușlea din Brașov. Iosif Nicoră din Ciunga, Dimitriu Păltineanu din Diug, Vasile Păltineanu din Diug, Vincențiu Pop din Sâmbăta-de-sus, Ioan Radu din Ruja, Mateiu Răduț din Berivoli-mari, Petru Roșca din Turda, Ioan Runcanu din Galați, Ioan Trif din Mihăiești, Victor Ungur din Zlaști, Dumitru Vidrișchin din Rășinari. Cu opt clase: Ilie Beu din Apoldul-de-jos, Ioan Bodea din Ciceu-Giurgesti, Aurel Cupșa din Cupșeni, Ioan Nan din Rășnov, Zaharie Popa din Flăuș, Victor Păcurariu din Hunedóra, Sebastian Rusan din Beșineu.

Vindecarea gușăților. Profesorul Wagner de la Viena a găsit leac în contra gușei. A reușit să vindece mulți gușăți prin substanța luată din glandula tiroidală.

Mașină nouă de cusut. În galantariul mecanicului G. Dürr, piața mare nr. 19, a fost espusa Vineri o mașină de cusut, construită din oțel și nickel, sistem Pfaff, care funcționa singură, pusă fiind în mișcare de un mic motor. O oglindă, care face parte din mașină, ofere posibilitatea, ca privitorul să poată vedea exact toate mișcările celor mai mici părțile ale mașinei. E cu adevărat cap de operă a acestei mașini, care va ridica mult reputațiunea pe care o avea și până acum numitul mecanic. Ori-cine poate să o vadă, și dl Dürr dă cu plăcere explicațiile de lipsă.

Din comuna Maier, ni-se scriu următoarele: „În 28 Iunie a. c. s'era într-o oră 6 și 8 s'a descărcat peste comuna Maier în comitatul Bistrița-Năsăud o ploie torențială împreună cu fulgere și trăsnete cumplite. Fulgerul a lovit într-un stâlp de telegraf, pe care l'a despicat și sirma a căzut jos. A lovit și în casa lui Petru Ilieșiu, stăgind o parte din streșina de șindilă a coperișului, și răsturnând lampa atârnată de perete, la intrarea în casă. A făcut crepătură în peretele de piatră. Apoi un fulger a lovit în coperișul casei de lemn a lui Teodor Gălușcă, s'a lasat jos pe un corn, a intrat pe o crepătură mică în casă, a aruncat jos în bucăți orologiul de perete și 6 icone, între cari 2 sau sfărmat în bucăți, lovind în fața pe proprietariul casei, ear' 4 icone au rămas întregi. Pe omenii din casă altă nenorocire nu i-a ajuns, și nici toc nu s'a produs niciun“.

Petrecere de vară se va aranja în Reghinul-saseș în 10 August n. în pavilionul de vară din promenada orașului. Venitul curat va fi întrebuințat în favorul bisericii române de acolo. Începutul la 8 ore seara.

Taiat în două cu cōsa. Doi Săcui angajați la cōsă în Seceale (comitatul Brașov), după lucru s'au pus pe beutură într-o crăsmă și îmbătându-se amândoi au început să se certe și să se bată. Unul (K sz Mihály), care căpătase de la ceilalți câteva ghionturi, a pus mâna pe cōsă și a taiat în două pe contrariul său (cumnat cu el). Ucigașul s'a anunțat apoi de bunavoințe primăriei.

Săcarea riului Elba. Pe când la noi, cel puțin prin unele părți năduful și seceta s'a schimbat în timp ploios, în Saxonia e încă tot secetă mare, așa că riul Elba a secat aproape de tot. Pe la Dresda numai pe mijlocul albiei mai curge apă, dar' așa de puțină, că pe unde mai nainte pluteau corăbii mari încărcate cu marfă, acum își recoresc picioarele copii.

Folosul emigrărilor. Protopretorul cercului Homonna a făcut un conspect despre păcănturile cumpărate în cercul său de economi re'ntorși a casă din America. Conform acestui conspect economii acestia au cumpărat 10.158 jugere catastrale, cu preț de 1.874.917 corone.

Răsunarea ursului. În comuna Turea (lângă Subotița) zilele trecute sosiseră doi ursari spre a se produce cu jucarea urșilor lor. În cursul producțiunii unul dintre urși s'a pus jos și nu a mai voit să jöce. Stăpânul său i-a dat câteva cu băta, la ce ursul a sărit pe el, l'a trântit și l'a sfâșiat așa de cumplit, în cât după scurtă agonie nenorocitul a murit. Ursul a fost împușcat.

Familie spornică. Economul C. Noș din Chantilly (în Franția) a avut zilele trecute al douăzeci și cincelea eveniment familiar. Noș e de 55 ani și căsătorit a două-ori. Cu prima soție a avut doisprezece copii, ear' a doua zilele trecute i-a născut al treisprezecelea. În viață i sunt patrușprezece: 7 feciori și 7 fete. Cea mai bătrână dintră fete, în etate de 30 ani, e măritată și are deja 5 copii. Un frate al lui Charles Noș are treisprezece copii, toți în viață.

Cărți și reviste.

„Ștefan cel Mare: tradiții, legende, balade, colinde ș. a.“, culesse din gura poporului de Teodor A. Bogdan, este titlul unri broșuri de 72 pagini 8°, apărută în editura librăriei Ciurecu din Brașov. Tradițiile, legendele, etc. sunt publicate în graiul popular al locului de unde au fost adunate de dl Bogdan, care la finea fie-căreia indică numele localităților (de prin părțile Bistriței). Broșura costă 40 filieri.

Programa gimnasiului gr.-cat. din Beiniși pe anul școlar 1903—1904, publicată de directorul Ioan Butean. Conține discursul rostit de prof. Traian Farkas la serbarea școlară a centenarului de la nașterea lui Fr. Deák; discursul rostit de prof. V. Dumbrava la serbarea aranjată la ziua onomastică a episcopului Demetriu Radu; regulamentul „mesei studenților“ înființată de episcopul Radu, o disertație a studentului A. Ciupe: „Câteva momente din viața eppului Pavel“, și datele statistice școlare. Elevi au fost înscriși 414 ordinari și 9 privatisti; au făcut examen 393 ordinari și 4 privatisti, cu foarte bine 21, cu bine 58, cu suficient 204, cu nesuficient din 1 obiect 42, din 2 obiecte 37, din mai multe obiecte 35. După confesiune au fost 178 gr.-ortodoxi, 162 gr.-uniți, 28 r.-catolici, 21 de legea mosaică și 8 reformați. Examen de maturitate au făcut: cu foarte bine 2, cu bine 12, cu suficient 31, avisați la examen de emendare 8, avisați la repetiția întregului examen 4.

Din public.*)

Mulțămită publică.

Cu ocaziunea petrecerii cu dans, aranjată la 6/19 Februarie a. c. în Brad (comit. Hunedóra), al cărei venit curat a fost destinat pentru repararea bisericii române gr. or. din Brad, au intrat de la dnii:

Petru Rimbaș, 6 cor., Cornel Grădina (Romos), 2 cor., Veturia Grădina (Romos), 2 cor., Teodor Banciu, 1 cor., Golcea Nina 1 cor., Pamfilu Plăteș (Mihăleni), 6 cor., Alexandru Draia (Crisiciori) 6 cor., Dr. Pavel Opiș, 5 cor., Ilie Ometa, Adam Damian, Ioan Bogdan, Avisalonj Banciu, George Bolcu, George Costea, fie-care câte 2 cor., Dr. Ioan Radu, 4 cor., Petru Lupea, 2 cor., Filip Marta, 1 cor., Petru Dobărcău, 2 cor., Luca Nicolae, 2 cor., Stefan Albu, 4 cor., George Omăta, 2 cor., Ioan Andreiu (Cebea), 1 cor., dna Matuska László, 2 cor., I. Ronta, 2 cor., I. Stanciu, 4 cor., Petru Clotica, 3 cor., Nicolae Petroviciu, 1 cor., Alexandru Florea, 2 cor., I. Furdul, 2 cor., Iosif Tisu (Cebea), 4 cor., Solomon Costea, 2 cor., Nicolae Costea, 2 cor., Aron Radu, 2 cor., Lakatos Lajos, 2 cor., George Impărat, 2 cor., Holmik Károly, 1 cor. 60 fil., Ioan Impărat, dna Cainap Irma, Ioan Cătean, fie-care câte 2 cor., Nicolae Mihut (Cărăstău), 40 fil., George Copos, 1 cor., Ioan Adam, 1 cor., S. Kugel, Florea Urs, Iosif Bociu, fie-care câte 2 cor., Pavel Bănea, 3 cor., Szilágyi János, 1 cor., Andron Bogdan, 2 cor., Samu Kohn, 3 cor., Ioan Dordea, 2 cor., Maria Cristea (Gurabarza), 2 cor., Tarvian Solomon, 1 cor., Iga Simion, 2 cor., Ilie Dragoș, 2 cor., Crișan Aron, 3 cor., Aurel Zaharie, 2 cor., Eremie Papp, 2 cor., Dr. Ioan Pap, 10 cor., Enea Joldea (Hălmagiu) 2 cor., Dr. Teofil Bogdan (Ybba, Austria), 3 cor.

Donatorilor li-se exprimă și pe această cale mulțămită.

Venitul brut a fost 145 cor., din care sumă subtrăgându-se spăsele de 61 cor. 98 fil. a rămas venit curat 83 cor. 02 fil. la care sumă mai adăugându-se și venitul curat al petrecerii din anul precedent 1903, în sumă de 58 cor. plus 2 cor. 87 fil. interese capitalizate la finea anului 1903, fondul pentru repararea bisericii amintite de prezent este de 143 cor. 89 fil., care sumă este elocată la banca Crișana din Brad, spre fructificare.

Brad, în 15 Februarie 1904.

Petru Rimbaș
paroh gr. or.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acesta Redacția nu primește răspunderea.

Nr. 506 1904

[210] 1—3

Concurs

În urma ordinului Preavenatului Consistoriu dto 25 Maiu a. c. nr. 5232 Bis. se scrie prin această concurs din oficiu pentru **întregirea parohiei I. vacante Borgo Prund**, protopresbiteratul Bistrița, cu termenul de 30 de zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele statorite în fasiunea c. B. pentru întregirea de la stat.

Concurenții au a și înainta suplicile instruite conform legii cu calificățiune pentru parohiile de clasa primă în termenul deschis la oficiul protopresbiterat subsemnat.

Bistrița, în 4 Iulie 1904.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Bistrița.

Simion Monda
protopresbiter.

Nr. 380.

[211] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **învățătoriu** în clasa II de la școala confesională gr. or. română din **Purcăreni**, protopresbiteratul Brașov, se scrie concurs cu termenul de 30 de zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salariu de 600 cor. în rate lunare anticipative de epitropia parohială, și venitele cantonale pe jumătate, stabilite în protocolul comitetului parohial de la 17 Iunie 1901 și cuartir în edificiul școlii.

Învățătoriu ales va avea a presta împreună cu celalalt învățătoriu, serviciul de cantor.

Brașov, 15 Iulie 1904.

Oficiul protopresbiterat al tractului Brașov, în conțelegere cu comitetul parohial concurent.

Vasile Voina
protopresbiter.

Nr. 378.

[209] 1—3

Concurs

Pentru îndeplinirea posturilor vacante de **învățători** la școlile din comunele de mai jos, din tractul protopresbiterat Bran, se scrie concurs cu termenul de 30 de zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Codlea**, salariu anual 600 cor. în rate, una sută (100) cor. bani de cuartir și 1/4 juger pământ spre folosință.

2. **Cheia**, salariu 600 cor. și cuartir liber în edificiul școlii.

3. **Moeciul superior**, salariu 600 cor., cuartir liber în edificiul școlar.

4. **Șirnea**, salariu 600 cor. și cuartir liber în edificiul școlar.

Concurenții au a așterne cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterat în termenul arătat.

De la concurenți se cere să țină strună în Dumineci și sâmbători în biserică, să se prezente în comună spre a se cunoște dexteritatea în cântările rituale. La cinciuenal sunt îndreptățiți numai după un serviciu neîntrerupt în comună.

În conțelegere cu comitetele parohiale, Oficiul protopresbiterat Bran.

Zernești, în 15 Iulie 1904.

Ioan Dan
adm. prot.

Nr. 262 1904

[212] 1—3

Concurs

Pentru întregirea definitivă a **posturilor învățătoresci** la școlile populare din comunele mai jos însemnate pe baza soluțiunii venerabilului consistoriu arhiepiscopesc din 8 Iulie a. c. nr. 6884 școl., prin această se scrie concurs din oficiu cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Ciceu Poeni și Dobricel**, salariu 600 cor. din repartitie, cuartir și lemne de foc. — Învățătoriu va fi ambulant.

2. **Olpret**, salariu 600 cor. din repartitie, grădina, cuartir și lemne de foc.

3. **Curtuiș**, salariu 600 cor., din cari 280 cor. din repartitie și 320 cor. ajutoriu de stat, cuartir.

Concurenții au să-și așternă rugărilor instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterat în termenul susindicat, cerându-se de la ei să fie de naștere gr. or. să se prezinte înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sâmbătoare la biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări, să instrueze elevii în cântările liturgice și să cânte cu ei la sânta liturgie în tota Duminecă și sâmbătoare; ear' în petițiunile lor concursuale să-și formuleze pretensiunile cu privire la cinciuenalii.

Dej, 15 Iulie 1904.

Oficiul protopresbiterat al tractului gr. or. Dej.

Teodor Hermann
protopresbiter.

[208] 1—3

Publicațiune

Pentru liferarea de:

1. **Pâne de griu curat.**
2. **Franzele** (jimle) făcute din făină de griu curat cu lapte.
3. **Făină de griu curat** nr. 2 și 3.
4. **Carne de vită.**
5. **Carne de vițel.**
6. **Carne de porc, și**
7. **Unsore de porc, toate de prima calitate,** pentru alimentarea alor 220—250 elevi de la **seminariul arhiepiscopesc teol.-ped. gr. or. român „Andreian”** din Sibiu, în anul școlar 1904/5.

Doritorii de a reflecta la careva din aceste pozițiuni, să-și înainteze ofertele în scris, provădute cu timbru de 1 cor. în prezent, du-le în persoană la subscrisul, până la **20 August stil nou** inclusive, unde vor afla mai deapropo și condițiunile speciale pentru încheierea contractelor, cum și eventuale alte informațiuni. Ofertele netimbrate, cum și cele întrate după termen nu se vor lua în considerare.

Tot în acest termen se pot înainta oferte în scris și pentru **resturile de mâncare** nefolosibile rămase de la mese și culină.

Sibiu, 1/14 August 1904.

I. Hociotă
econom sem.

Nr. 42 1904.

[214] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea unui post de **învățătoriu** la școala confesională gr. or. din **Rășinari** se scrie concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: 700 cor. salariu și 64 cor. relut de cuartir și lemne ce se plătesc din fondul bisericeii în rate lunare anticipative.

Dreptul la primul cinciuenal se comută numai după cinci ani de serviciu neîntrerupt la școala din loc.

La acest post vor fi preferiți acei candidați, cari pe lângă calificățiunea recerută posed și studiile gimnasiale complete.

Cel ales este obligat a cânta Dumineca și la sâmbători în strună.

Concurenții vor avea a și așterne suplicile lor concursuale instruite în sensul normelor din vigoare la oficiul protopresbiterat gr. or. al Sibiului în termenul deschis, și să se prezenteze în biserică din loc spre a și arăta dexteritatea în cântările bisericești și tipic, în vre-o Duminecă ori sâmbătoare.

Rășinari, 12 Iulie 1904.

Comitetul parohial:

Dum. Vidrighin, pres. Maniu Lungu, notariu.

Nr. 667.

Văduț și aflat în ordine.

Sibiu, 16 Iulie 1904.

Oficiul protopresbiterat gr. or. Sibiu.

Ioan Papiu
protopresbiter.

Nr. 521 1904.

[201] 2—3

Publicare de licitațiune.

Comuna bisericească **Chintelnic** din protopresbiteratul gr. or. Bistrița va da în 1/13 August a. c. la 3 ore p. m. prin licitațiune minuendă în întreprindere **edificarea unei biserici noue.**

Prețul strigării conform preliminarului de spese este de 18,603 cor. 24 fileri.

Întreprindătorii, ce vor reflecta la această întreprindere au a se prezenta la timpul și ora sus deștă în comuna Chintelnic și a nune la școala confesională și a fi pregătiți ca să pōtă depune înainte de licitare vadiul de 10%; ear' întreprindătoriu, care va obține lucrarea să pōtă depune și cautiunea recerută în bani gata sau hârtii de valōre accesibile.

Planul, preliminarul de spese și condițiunile de licitare se află și se pot vedē la oficiul parohial gr. or. din Chintelnic.

Bistrița, în 10 Iulie 1904.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Bistrița, în conțelegere cu comitetul par.

Simion Monda
protopresbiter.

4 părechi de ghet

pentru numai fl. 250.

În urma cumpărării unei enorme cantități de ghet se vënd pentru acest preț ridicul: 1. **păreche de ghet pentru domni** și 1 **păreche pentru dame**, din piele neagră ori brună, cu șireturi, cu tălpi tari, fazon nou; mai departe 1 **păreche de ghet la modă pentru domni** și 1 **păreche pentru dame**, confecționate toate elegant, forte plăcute și ușore; **tōte aceste 4 părechi costă numai fl. 250.** — La comanda, cari se fac prin ramburs, este destul dacă se indică lun gimea. — Casa pentru esport de ghet

A. Liban, Krakau nr. 135.

Schimbul este admis; dacă nu convine se retrimit banii, astfel că ori-ce risic este eschis cu deservirire

Nr. 588 1904.

[206] 1—3

Concurs

Pentru **întregirea posturilor învățătoresci** din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Unguraș, se publică concurs cu termenul de 20 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Miluan**, cu salariu de 572 cor. și anume: 352 cor. prin repartitiune, 200 cor. din naturalii 240 litre, folosirea grădinei de pomărit 20 cor.

2. **S. Maria**, cu salariu de 560 cor. și anume: 360 cor. din repartitiune, 96 din naturalii 120 litre, 3 orgii de lemne computeate în 48 cor., 56 cor. din venitul cantoral; cuartir în edificiul școlii și folosința grădinei școlare.

3. **Unguraș**, cu salariu de 600 și anume 380 cor. din repartitiune, 220 cor. din ajutoriu de stat și cuartir în edificiul școlii.

Reflectanții la vre-unul din aceste posturi au a se prezenta în comună în vre-o Duminecă sau sâmbătoare spre a-și arăta dexteritatea lor în cântări și tipic, cu deosebire în parohia S. Maria unde învățătoriu are a îndeplini și oficiul de cantor.

Cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare se vor așterne subsemnatului oficiu ppresbiterat în termenul deschis.

Cuincuenalele în parohiile Miluan și S. Maria se vor computa după împlinirea serviciului de 5 ani, ear' în Unguraș fiind alesul îndreptătit la acela imediat prin ajutoriu de stat.

Oficiul protopresbiterat gr. or. român Unguraș în conțelegere cu comitetele parohiale.

Fizeș-Sânpetru, 12/25 Iulie 1904.

Pavel Roșca
protopresbiter.

Nr. 520 1904.

[200] 2—3

Publicare de licitațiune.

Comuna bisericească **Borgo-Rus** din protopresbiteratul gr. or. Bistrița va da în 6/19 August a. c. la 2 ore p. m. prin licitațiune minuendă în întreprindere **edificarea unei biserici noue**

Prețul strigării conform preliminarului de spese este de 32,882 cor. 8 fileri.

Întreprindătorii, ce vor reflecta la această întreprindere au a se prezenta în ziua și ora sus deștă în comuna Borgo Rus și a nune la școala confesională și a fi pregătiți, ca să pōtă depune înainte de licitare vadiul de 10%; ear' întreprindătoriu, care va obține lucrarea să pōtă espune și cautiunea recerută în bani gata sau hârtii de valōre accesibile.

Planul, preliminarul de spese și condițiunile de licitare se află și se pot vedē și studia la epitropia parohială din Borgo Rus.

Bistrița, în 10 Iulie 1904.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al tractului Bistrița, în conțelegere cu comitetul parohial.

Simion Monda
protopresbiter.

Sz. 3822 1904 p.

[199] 2—3

Hirdetmény.

A nagyszabenyi kir. törvényesék közzé teszi, hogy Szeben vármegyébe kebelzett Sebeshely község határanak általános tagositásának megengedhetősége feletti tárgyalás dr. Krasser Gusztáv kérelme folytán elrendelte és annak hatánapjával 1904. évi szeptember hó 14-ik napját álelőtt 8 órakor a sebeshelyi közégi irodában kitűzte.

Ezen tárgyalásra az összes érdekelt birtokosok azon megjegyzéssel idéztetnek meg, hogy az arra meg nem jelenők a tagositásba beleegyezőknek fognak tekintetni.

Kelt Nagyszabenyben a kir. törvényesék mint polgári bíróságnak 1904. július hó 19. tartott üléséből.

Jovian Jenő
h. elnök.

Szalai
jegyző.

Nr. 138 1904.

[198] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor vacante la școlile centrale rom. gr. or. din Brașov se scrie concurs cu termenul de 30 zile de la cea dintăiu publicare în „Telegraful Român”.

a) **La gimnasiu și școala reală.**

E de ocupat un post de **profesor** pentru catedra de limba germană și română.

b) **La școala comercială superiōră.**

E de ocupat un post de **profesor** pentru catedra de limba magiară și germană.

c) **La școlile primare.**

E de ocupat postul de **învățător** pentru lucrul de mână la școala de fete.

Concurenții își vor adresa petițiile lor Eforiei școlare și le vor însoți cu următoarele documente:

1. Carte de botez, prin care vor dovedi că sunt Români de confesiunea gr. or.
2. Atestat de moralitate.
3. Atestat medical, că sunt deplin sănătoși.

4. Revers, că se vor conforma întru toate legilor și dispozițiunilor bisericești și școlare cum și regulamentelor în vigoare.

5. Pentru concurenții de sub a) și b) diploma de profesor, conform art. de lege XXX din 1883, respective regulamentului ministerial pentru școlile comerciale din 1895, sau întru cât nu ar avea încă diploma, cei puțin atestatul despre esamenul fundamental dimpreună cu absolutoriul.

6. Pentru concurențele de sub c) atestatul de calificățiune pentru lucrul de mână conform prescripțiunilor legale, eventual și alte documente.

Beneficiile împreunate cu aceste posturi sunt:

1. Pentru profesorii ordinari în timpul serviciului provisor (provădūt în § 30 al legii de instrucțiune) salariu anual de cor. 1800; ear' de la ocuparea definitivă a postului de profesor ordinar salariu anual de cor. 2400, cinci cuincuenii de câte 200 cor., bani de cuartir cor. 400 anual, și drept de pensiune conform statutelor în vigoare la școlile noastre; pentru timpul de serviciu ca profesor suplinitor cor. 1600 anual.

2. Pentru învățătoarea de lucru de mână salariu anual de cor. 800.

Brașov, din sedința Eforiei, ținută la 8 Iulie st. v. 1904.

Eforia școlilor centrale rom. ort.-rēs. din Brașov.

Nr. 781 1904

[194] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de **învățători** la școlile confesionale din comunele **Apahida, Bedeciu, Bontida, Calata-mare, Calatele, Marișel, Mocin, Panic, Someș-falēu și Someșul rece**, se scrie concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu fie-care din aceste posturi sunt salariul prescriș de 600 cor., cuartir liber în edificiul școlii cu grădină de legumi și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au a-și așterne cererile instruite conform normelor în vigoare subscrisului în termenul fixat și a se prezenta înainte de alegere la biserică în vre-o zi de Duminecă sau sâmbătoare, ca să-și arete dexteritatea în cântări, fiind îndatorat alesul să cânte în cor cu elevii în Dumineci și sâmbători la sânta liturgie.

În fine sunt îndatorați să noteze în suplicile lor, dacă reflectă și la cinciuenalii după anii de serviciu în alte comune.

Oficiul protopresbiterat român gr. or. Cluj în conțelegere cu respectivele comitete parohiale.

Cluj, 3 Iulie 1904.

Tulliu Roșescu
protopresbiter

Binevoiti, — Vē rog

a lua la cunoștință, că am cumpērat **prāvālia de bēcānie** (șpețerie) a societății comerciale pe acții „**Concordia**” din Sibiu, strada măcelarilor, carea de la 1 August 1904 stil nou am deschis-o sub firma mea improtocolată

VICTOR ONITIU

Din parte mi fmi voui da tōtā silința ca să îndestulesc onor. public român cu mărfuri escelente — pe lângă prețuri moderate și serviciu prevenitor!

Rugându-Vē totodată de binevoitoriul sprigin al Dvōstre, la care mē simt îndreptătit ca român, mē recomand

cu perfectă stimă

Victor Onițiu, comerciant.

[207] 1—3